

Ks. Antoni Reginek

Uniwersytet Śląski

Wydział Teologiczny

**Sprawozdanie ze zjazdu Stowarzyszenia
Polskich Muzyków Kościelnych
(Wrocław 10–12 września 2013)**

Dziedzictwo kulturowe najczęściej definiuje się jako ogół twórczego dorobku społeczeństw w zakresie nauki i sztuki, dorobku, który został wytworzony w trakcie dziejowego rozwoju narodów i środowisk i jest przekazywany z pokolenia na pokolenie. W tak sprecyzowanym historycznym bogactwie znaczące miejsce zajmuje kultura muzyczna, a w ramach dziedzictwa europejskiego będzie to w dominującym stopniu oddziaływanie tradycji muzycznej chrześcijańskiej. Stale podejmuje się badania naukowe nad europejską spuścizną muzyczną i jej znaczeniem dla kultury polskiej, może niestety w mniejszym stopniu odwrotnie, to znaczy nad przenikaniem rodzimej twórczości muzycznej do kultury ogólnoeuropejskiej.

W ramach konferencji poświęconej kościelnym zbiorom muzycznym w polskich bibliotekach, która odbyła się we wrześniu 2012 roku w Gnieźnie, abp Józef Kowalczyk, metropolita gnieźnieński, podkreślił, że bogata spuścizna muzyczna Kościoła w Polsce jest wyrazem wiary poprzednich pokoleń, dziedzictwem, które zostało nam pozostawione, po to, by wielbić Boga, oddać Mu należną chwałę i wyśpiewać swoją pieśń dla Pana. Ta myśl koresponduje z wypowiedzią papieża Benedykta XVI, który z okazji stulecia Papieskiego Instytutu Muzyki Sakralnej, w specjalnym przesłaniu podkreślił, że w liturgii działa Bóg za pośrednictwem Kościoła, który ma

swą historię, bogatą tradycję oraz własną kreatywność. Tradycja i rozwój są tu nierozzerwalnie związane. Ten związek bardzo wyraźnie podkreślali też ojcowie soborowi.

Kiedy dziś podejmuje się wysiłki w różnych ośrodkach i w różnych gremiach w dziedzinie pielęgnowania muzyki sakralnej, to warto odwoływać się do dawnej, chlubnej tradycji, by wydobywać z dawnego skarbcza dobre rzeczy, dobre wzorce. Dlatego też zarząd Stowarzyszenia Polskich Muzyków Kościelnych postanowił, by przewodnim tematem zjazdu w 2013 roku stało się „dziedzictwo muzyki kościelnej”. Ważne okazało się miejsce akcji – Wrocław – w sensie *genius loci* historyczne centrum wspianego dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska oraz znaczący ośrodek na mapie kultury chrześcijańskiej i muzyki kościelnej. W ramach zaplanowanych sesji naukowych, wykładów, prezentacji i dyskusji próbowano najpierw pochylić się z szacunkiem nad dorobkiem dawnych twórców, nad przejętym dziedzictwem, ale uczyniono to również z myślą o przyszłości, by w dziedzinie pielęgnowania muzyki liturgicznej poddać się nowym impulsom i twórczym natchnieniom. Dlatego wrocławski zjazd miał wymiar pomostu między tym, co dawne, cenne, chlubne, a czasem dzisiejszym czy jutrzejszym, gdy w ramach możliwości podejmuje się wysiłki prawidłowego kształtowania muzyki kościelnej. Tak też ukierunkowano pierwsze dwie sesje wykładowe, by najpierw nieco bliżej zaprezentować samo wrocławskie środowisko muzyczne. W ramach wstępnego posiedzenia, we wtorkowe popołudnie, wysłuchano trzech przedłożeń osób związanych bezpośrednio z wrocławskim środowiskiem muzycznym: dr Andrzej Prasał ukazał „Działalność chórów kościelnych w archidiecezji wrocławskiej po 1945 r.”, następnie prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak przedstawiła „Aktualne życie artystyczne Wrocławia i regionu”, natomiast Marek Fronc – prezes Śląskiego Towarzystwa Muzyki Kościelnej, którego działalność została zainicjowana 22 listopada 2011 r. – dał w swoim wystąpieniu zwięzłą informację na temat założeń i form aktywności tego gremium muzyków, o wyraźnym profilu ekumenicznym. Tę pierwszą sesję poprowadził ks. dr Dariusz Smolarek. Dyskusję odłożono na koniec wszystkich wystąpień środowych, natomiast pierwszy dzień zjazdu został uwieńczony liturgią nieszporów w kościele Świętego Krzyża, której przewodniczył krajowy duszpasterz muzyków kościelnych o. dr Nikodem Kilnar z Jasnej Góry. W godzinach wieczornych w tej samej świątyni wysłuchano jeszcze z uwagą koncertu organowego w wykonaniu pedagogów wrocławskiego Studium Organistowskiego – Moniki Krahforst i Łukasza Romanka.

Kolejny, środowy dzień zjazdu, rozpoczęto jutrznią poprowadzoną przez gospodarza zjazdu ks. dra hab. Zdzisława Madeja, a po śniadaniu odbyły się kolejne dwie sesje wykładowe. Bardzo ważnym wprowadzeniem do dalszych naukowych rozważań stało się przedłożenie rektora mgra Marka Dyżewskiego, który mówił na temat: „Boże prawdy w blasku muzycznego piękna”. Następne referaty stanowiły kontynuację charakterystyki wrocławskiego środowiska muzycznego – dr hab. prof. UW i UO Remigiusz Pośpiech ukazał „chlubną tradycję muzyczną katedry wrocławskiej”, natomiast wspomniany już ks. Madej przedstawił „inicjatywy Referatu ds. Muzyki przy Kurii Metropolitalnej we Wrocławiu na polu pielęgnowania muzyki liturgicznej”. Tę pierwszą przedpołudniową sesję poprowadził ks. dr hab. Robert Tyrała. Po przerwie na kawę i kularową dyskusję kontynuowano rozważania, tym razem skupiając się na aktualnych problemach w dziedzinie muzyki liturgicznej w Polsce. Przewidziano tutaj dwa wystąpienia: pierwsze miało być prezentacją dalszych prac nad projektem nowej instrukcji muzycznej, ale pod nieobecność referenta ks. dra hab. Michała Szulika, prof. UPH w Siedlcach, dotychczasowy przebieg podejmowanych wysiłków nad instrukcją przedstawił ks. prof. Andrzej Filaber, natomiast w drugim wystąpieniu ks. mgr Piotr Dębski z Legnicy uzasadniał „potrzebę nowego wydania *Śpiewnika liturgicznego*”. Zarówno tę drugą sesję, jak i całą podsumowującą dyskusję poprowadził ks. prof. dr hab. Andrzej Zajac. Popołudniową część zjazdu wypełniły wybory zarządu Stowarzyszenia na nową kadencję. Na nowego prezesa, z rekomendacji piszącego te słowa, został wybrany dotychczasowy wiceprezes ks. dr hab. Grzegorz Poźniak z Opola.

Drugi dzień zjazdu zakończyła uroczysta liturgia w katedrze wrocławskiej, sprawowana pod przewodnictwem abpa metropolity Józefa Kupnego, z homilią ks. dra hab. Zdzisława Madeja. W ostatnim dniu przybył na zjazd biskup legnicki Stefan Cichy i przewodniczył porannej Mszy św. w kościele Świętego Krzyża. Następnie, w ramach spotkania z biskupem, który jest jednocześnie przewodniczącym Podkomisji ds. Muzyki przy Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski, poruszono aktualne ważne problemy, m.in. kwestie przebiegu dalszych prac nad projektem nowej instrukcji. Ks. Poźniak omówił kolejny numer *Biuletynu SPMK* (8), opatrzonego tytułem *De cantu sacro*, przedstawił także wizję i wstępne zamierzenia działania zarządu nowej kadencji, m.in. kwestię założenia nowej strony internetowej Stowarzyszenia. Spotkanie muzyków we Wrocławiu odbywało się w gościnnym klasztorze Sióstr Szkolnych

de Notre Dame, a twórcze i towarzyskie spotkania utwierdziły uczestników w przekonaniu, że dziedzictwo liturgiczno-muzyczne Kościoła stanowi niezaprzeczalne bogactwo kulturowe, które toruje drogę ku przyszłości. Warto było ukazywać zaszczytne dawne wzorce muzyki sakralnej, by jednocześnie otwierać się na wartościowe nowości. Warto było z szacunkiem i wdzięcznością pochylić się nad dokonaniem dawnych twórców, zwłaszcza środowiska wrocławskiego, a jednocześnie podjąć wysiłek kontynuacji dobrego dzieła dla Bożej chwały i ku pokrzepieniu ludzkich serc.